

Міністерство освіти і науки України

Український державний університет імені Михайла Драгоманова

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

на засіданні Вченої ради УДУ імені
Михайла Драгоманова

«20» лютого 2024 р.

Протокол № _____

Проректор

роботи

Проф. Верниченко Р.М.

Завчально-методичної

ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

ГЕОГРАФІЯ ТУРИЗМУ

освітньо-професійної програми **Професійна освіта. Туризм та готельно-ресторанна справа**

галузі знань

01 Освіта/Педагогіка

спеціальності

015 Професійна освіта

спеціалізації

015.00 Готельно-ресторанна справа

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Шифр за навчальним планом **ПП2.09**

Київ 2024

УДК 378.091.214:338.483

Розробник програми:

Щербак Людмила Валеріївна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри інженерії та технологій виробництва Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

Рецензенти:

Шмалей Світлана Вікторівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри інженерії та технологій виробництва Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

Григоренко Олег Миколайович, кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри технології харчування Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна».

Обговорено та рекомендовано до друку на засіданні Науково-методичної ради УДУ імені Михайла Драгоманова «27» листопада 2024 року, протокол № 6.

Голова НМР Роман Вернидуб

I. Пояснювальна записка

Програма вивчення навчальної дисципліни “Географія туризму” складена відповідно до освітньо-професійної програми «Професійна освіта. Туризм та готельно-ресторанна справа» спеціальності 015 Професійна освіта.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є регіональні особливості організації туризму.

Міждисциплінарні зв'язки: навчальна дисципліна “Географія туризму” тісно пов'язана з «Туристичні ресурси України», «Курортологія», «Рекреалогія».

Мета і завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни “Географія туризму” є ознайомлення студентів з основними теоретичними концепціями і термінологічним апаратом науки; з туристськими і рекреаційними ресурсами, туристською освоєністю і перспективним розвитком туризму у різних регіонах світу та України.

Основними завданнями вивчення дисципліни “Географія туризму” є:

- визначення умов та чинників, що впливають на формування попиту та пропозиції, їх просторово-часової структури, динаміки, диференціації з метою прогнозування розвитку та моделювання процесу;

- характеристика туристських і рекреаційних ресурсів окремих країн і регіонів, на базі яких розвивається як міжнародний так і внутрішній туризм та формуються основні туристичні потоки;

- визначення місця і ролі національного туристичного ринку в глобальному та регіональному туристичному процесі, у формуванні глобальних геопросторових структур.

Основні результати навчання і компетентності згідно з вимогами освітньо-професійної програми:

Результати навчання	Компетентності
ПР 09. Відшукувати, обробляти, аналізувати та оцінювати інформацію, що стосується професійної діяльності.	СК 14. Здатність збирати, аналізувати та інтерпретувати інформацію (дані) у туристичній індустрії.
ПРН 26. Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій, сучасні тенденції і регіональні пріоритети розвитку туризму та готельно-ресторанного бізнесу.	СК 16. Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій, сучасні тенденції і регіональні пріоритети розвитку туризму та готельно-ресторанного бізнесу.
ПРН 27. Розробляти, просувати, реалізовувати туристичні подорожі, комплексне	СК 17. Здатність розробляти, просувати, реалізовувати туристичні подорожі, комплексне туристичне обслуговування та споживання готельних, ресторанних послуг для

туристичне обслуговування та споживання готельних, ресторанних послуг для різних сегментів споживачів.	різних сегментів споживачів.
--	------------------------------

II. Орієнтовний тематичний план

На вивчення навчальної дисципліни відводиться **3** кредити ЄКТС **90** годин.

№ з/п	Назва модулів і тем	Кількість годин				
		Всього	Аудиторні			Самостійна роб.
			Всього аудиторних	Лекції	Практичні	
	Змістовий модуль I. Туризм як суспільне явище та об'єкт пізнання.	90	34	16	18	56
1.	Тема 1. 1. Структура туризму.	15	4	2	2	11
2.	Тема 1.2. Туризм як сфера економічної діяльності. Індустрія туризму.	17	6	2	4	11
3.	Тема 1.3 Туристичні ресурси.	19	8	4	4	11
4.	Тема 1.4. Гостинність в туризмі.	19	8	4	4	11
5.	Тема 1.5. Туристичні регіони світу	20	8	4	4	12
	Всього годин:	90	34	16	18	56

III. Зміст навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Туризм як суспільне явище та об'єкт пізнання.

Тема 1. Структура туризму

Класифікація туризму. Підходи до класифікації. Класифікація туризму за формами: самодіяльний, організований; індивідуальний, груповий; клубний, соціальний. Класифікація за рівнем: міжнародний, внутрішній. Класифікація за напрямками: активний, екологічний, екскурсійний, рекреаційний. Класифікація за видами(мотивацією): гірськолижний, культурно-просвітницький, розважальний, курортно-лікувальний, релігійний, діловий та конгресно-науковий, етнічний, сільський тощо. Класифікація за засобами долання простору: пішохідний, кінний та гужовий, водний, автомобільний, повітряний. Класифікація за цільовою аудиторією: дитячо-юнацький, молодіжний, сімейний, тощо. Класифікація за ринковими ознаками: масовий, елітарний, екзотичний. Особливості кожного структурного елемента.

Тема 2. Туризм як сфера економічної діяльності. Індустрія туризму.

Специфіка туристичної діяльності. Специфічні риси туристичної послуги. Бізнесова складова туристичної діяльності. Соціалізація турдіяльності. Екологічний імператив в турдіяльності. Індустрія туризму. Поняття про індустрію туризму як міжгалузевий комплекс (кластер) із задоволення потреб подорожуючої людини. Структура індустрії туризму: організаційна, функціонально-галузева, територіально-господарська, її елементи. Рівні організації індустрії туризму: глобальний (міжнародний), національний, регіональний, місцевий.

Тема 3. Туристичні ресурси.

Поняття про туристичні ресурси. Класифікації туристичних ресурсів, підходи до класифікації. Природно-рекреаційні (рельєф, клімат, гідрографія, ландшафти, бальнеологічні ресурси); культурно-історичні (археологічні, архітектурні, монументального мистецтва, пам'ятки історії та культури); етнічні (елементи матеріальної та духовної традиційної культури) туристичні ресурси. Туристсько-рекреаційні об'єкти: національні парки, історико-культурні заповідники, тощо). Музеї в структурі туристичних ресурсів. Умови розвитку туризму. Поняття та класифікація умов: топологічні, транзитні, економічні, соціально-демографічні, екологічні, інфраструктурні, політико-правові. Територіально-рекреаційний комплекс, принципи його формування та функціонування.

Тема 4. Послуги гостинності, їх класифікація: послуги розміщення, харчування, дозвілля.

Заклади, що надають послуги розміщення, їх види. Класифікація закладів харчування. Види та форми дозвілля. Поняття про готельні мережі. Уніфіковані технології обслуговування в сфері гостинності. Технологія готельної справи. Основні риси технології харчування. Загальні положення організації послуг гостинності. Організація обслуговування туристів в готелях та інших закладах розміщення. Загальні принципи організації харчування туристів. Організація послуг дозвілля в системі гостинності.

Тема 5. Туристичні регіони світу.

Туристичні регіони згідно підходів, запропонованих Світовою туристичною Організацією, у межах яких відокремлено окремі субрегіони (райони): Американський, у складі Північно, Центральної, Південної Америки та Карибського басейну. Європейський (Південна, західна, Північна та Центральна і Східна Європа) Африканський (Північна, Західна, Центральна, Східна та Південна Африка), Азійсько-Тихоокеанський, у складі Північно-Східної, Південної, Південно-Східної Азії та Океанії, куди також належать Австралія та Нова Зеландія. Окремим регіоном світового туризму є Близькосхідний, до якого належать країни арабського світу у Північній Африці та на Близькому Сході. Обсяг туристів і доходів від туризму за регіонами. Характеристики туристичних регіонів світу.

IV. Засоби діагностики успішності навчання

Вхідний контроль проходить у письмовій формі і представляє собою набір тестових завдань, за допомогою яких здійснюється перевірка базових знань, необхідних для подальшого вивчення навчальної дисципліни «Географія туризму».

Контроль під час аудиторних занять, основними формами якого є дискусія, тестування та обговорення теоретичного матеріалу, що передують виконанню практичних і науково-дослідних робіт.

Контроль самостійної роботи студентів, основними видами якого є оцінювання доопрацювання додаткових джерел інформації, оцінювання презентацій, вирішення ситуаційних завдань.

Вивчення змістового модуля навчальної програми закінчується **модульною контрольною роботою**, яка вміщує теоретичне питання, ситуаційне завдання та тести.

V. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Підсумкова атестація з навчальної дисципліни «Географія туризму» проводиться на завершальному етапі її вивчення у формі **заліку**. Поточна успішність – 100 балів.

VI. Інформаційні джерела для вивчення курсу

Основна

1. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про туризм» 1995р.», 2003р.
2. Географія туризму. Методичні рекомендації до проведення практичних занять та виконання розрахункових індивідуальних завдань бакалаврів спеціальності 242 Туризм для студентів всіх форм навчання / Л.С. Безугла, Л.І. Юрчишина; Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка». – Д. : НТУ «ДП», 2021. – 32 с. [Електронний ресурс].
3. Географія туризму. Конспект лекцій для бакалаврів спеціальності 242 Туризм / Л.С. Безугла, Л.І.Юрчишина, – Дніпро: НТУ «ДП», 2021. – 175 с. [Електронний ресурс]
4. Доценко А. Неографія туризму. Навчальний підручник. – К.: Університет «Україна», 2020. – 177 с.
5. Кузик С. П. Географія туризму: навч. посіб. / С. П. Кузик. – К.: Знання, 2013. – 271 с.
6. Кляп М. П., Шандор Ф. Ф. Сучасні різновиди туризму: навчальний посібник / М. П. Кляп, Ф. Ф. Шандор. – К. : Знання, 2016. – 334 с.
7. Некос С.В. Курс лекцій та методичні рекомендації з курсу «Географія туризму».– Харків: ХНПУ ім. Г.С.Сковороди, 2016. – 43 с.
8. Смаль І. В. Туристичні ресурси світу / І. В. Смаль. – Ніжин : Видавництво ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, 2010. – 336 с.

Додаткова

1. Бейдик О. О. Рекреаційно-туристські ресурси України: методологія та методика аналізу, термінологія, районування. К.: Київський університет, 2001. 395 с.
2. Блій Г. де, Муллер П. Географія: світи, регіони, концепти / Пер. з англ.; передмова та розділ “Україна” О. І. Шаблія. – К.: Либідь, 2004. – 740 с.

3. Економічна і соціальна географія світу // Яценко Б.П., Любіцева О.О., Юрківський В.М. та ін. – К.: АртЕК, 1997.
4. Любіцева О. О., Панкова Є.В., Стафійчук В.І. Туристичні ресурси України: навч. Посібник. К.: Альтерпрес, 2007. 369 с.
5. Мальська М.П. Паньків Н.М., Ховалко А.Б. Світовий досвід розвитку туризму. Київ: ЦУЛ. 2019. с. 244.
6. Прокопчук В., Романів А., Тресковець В. Рівненщина в системі міжрегіональних туристичних маршрутів. Географія, туризм і природокористування. Матеріали Регіональної студентської наукової конференції кафедри туризму та готельно-ресторанної справи у Національному університеті водного господарства та природокористування (м. Рівне, 14 травня 2019 р.)/ Редкол.: проф. Мошинський В.С. (голов. ред.) та ін. – Рівне: НУВГП, 2019. - С.96-100
7. Романів А. С., Гайволя Д.І. Розвиток екологічного туризму на прикладі Національного парку «Триглав» в Словенії. Стратегія сталого розвитку України: сьогодення та перспективи : матеріали Всеукраїнської інтернет-конференції, присвяченої 75-річчю видатного вітчизняного вченого, доктора сільськогосподарських наук, професора, заслуженого діяча науки і техніки України, академіка МАНЕБ Клименка Миколи Олександровича. [Електронне видання]. – Рівне : НУВГП, 2020. – С.169-171
8. Романів А., Пірог А. Сучасний стан та перспективи розвитку туристичної діяльності в Шацькому НПП. Географія, туризм і природокористування. Матеріали Регіональної студентської наукової конференції кафедри туризму та готельно-ресторанної справи у Національному університеті водного господарства та природокористування (м. Рівне, 14 травня 2019 р.)/ Редкол.: проф. Мошинський В.С. (голов. ред.) та ін. – Рівне: НУВГП, 2019. - С.101-107
9. Романів А.С. Комбіновані туристичні подорожі Європою на власному автотранспорті як різновид бекпекінгу. Географія та туризм: науково-практичний збірник. Випуск 54. – Київ, 2019. – С. 10-17
10. Романів А.С. Підкорення Монблану. Географія та економіка в рідній школі. Науково-методичний журнал №12 (202) Грудень 2018. С.42-45 14
11. Романів А.С., Гавлитюк К.Р. Сучасні тенденції розвитку пригодницького туризму в Українських Карпатах. Туризм: наука, освіта, практика. Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції з нагоди 50-ої річниці створення Рівненського відділу Українського географічного товариства у Національному університеті водного господарства та природокористування (м. Рівне, 24-25 квітня 2020 р.) / редкол.: В.С. Мошинський, Н.Б. Савіна, М.О. Клименко, С.І. Коротун та ін. – Рівне: НУВГП, 2020. С. 156-161
12. Романів А.С., Романів О.Я. Туристичні кліматичні ресурси НПП «Синевир»: моделювання сучасних змін Науковий вісник Чернівецького університету: збірник наукових праць. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2018. – Вип. 803 : Географія. - С. 71-80
13. Семенов, В. Ф. Туристичне країнознавство : навч. посіб. / В. Ф. Семенов ; Одеський нац. екон. ун-т. – 2-ге вид., допов. та випр. – Херсон : Грінь Д. С. , 2013. – 392 с.

14. Скалій О.В., Грабовський Ю.А., Скалій Т.В. Спортивний туризм. Навчальний посібник: Тернопіль: ТНПУ, 2005. 225 с
15. Ткаченко Т.І. Сталий розвиток туризму: теорія, методологія, реалії бізнесу : монографія / Т.І. Ткаченко. - К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2006. - 537 с
16. Туристичне країнознавство. Навчальний посібник. / Стафійчук В.І., Малиновська О.Ю. Херсон, ОЛДІ-ПЛЮС, 2016. - 808 с.
17. Туристичне країнознавство: туристичні ресурси світу. Європа, Азія, Австралія та Океанія: Навчальний посібник. / Стафійчук В.І., Малиновська О.Ю. — К.: Альтерпрес, 2009. - 427 с.
18. Dictionary of Travel. Tourism and Hospitality / ed. S. Medlik. London: ButterworthHeinemann etd., 1993. P. 43. URL: www.mu.edu.et/iphc/images/Tourism/Dictionary_of_Travel_Tourism_Hospitality.Pdf
19. World Tourism Organization (2020), International Tourism Highlights, 2020 Edition, UNWTO, Madrid, DOI: <https://doi.org/10.20111/9789284419876>.

Інформаційні ресурси

1. www.heritage.com.ua – Українська спадщина (історико-культурна спадщина Україна: пам'ятки історії, мистецтво, архітектура. Портал Науково-дослідного інституту пам'ятко-охоронних досліджень).
2. www.ukrindustrial.com/regions/ - Області України. Загальна інформація про області. Видатні пам'ятки.
3. www.yestravel.ru/resorts - «Всі курорти світу».